

ZAKLJUČCI SA INTERAKTIVNE PANEL DISKUSIJE

„Fokus ka napretku i zatvaranju Poglavlja 32 u Republici Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini i iskustva nakon zatvaranja Poglavlja 32 iz Republike Hrvatske“

Zlatibor, 12-15. novembar 2024. godine

Izdavač:

Međunarodno udruženje ovlašćenih internih revizora u javnom sektoru EUIAPS

SEVOI Financial Consulting

Urednik izdanja:

Nemanja Radović, *master ekonomista*

Beograd, decembar 2024. godine

Međunarodno udruženje ovlašćenih internih revizora u javnom sektoru EUIAPS je nevladino i neprofitno udruženje, osnovano na neodređeno vreme radi ostvarivanja ciljeva u oblasti razvoja i unapređenja profesije interne revizije u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima.

MISIJA

Međunarodno udruženje ovlašćenih internih revizora u javnom sektoru EUIAPS se zalaže da zajedničkim snagama kreira okruženje za poboljšanje ekonomskih, obrazovnih i socijalnih mogućnosti regiona Zapadnog Balkana kroz kontinuiranu stručnu obuku internih revizora i specifične treninge, kako bi interna revizija obezbedila dodatnu vrednost kroz preporuke i stručna mišljenja o upravljačkim i kontrolnim sistemima, u skladu sa načelima pouzdanog i delotvornog finansijskog upravljanja.

VIZIJA

Međunarodno udruženje ovlašćenih internih revizora u javnom sektoru EUIAPS doprinosi milenijumskim ciljevima: osigurati održivost životne sredine i razvijati globalno partnerstvo za razvoj okupljanjem internih revizora u javnom sektoru, stalnim razvojem njihovih talenata, veština i kvaliteta revizorskih usluga i da tako bude prepoznatljivo u okruženju.

CILJEVI

Međunarodno udruženje ovlašćenih internih revizora u javnom sektoru EUIAPS za cilj ima:

- da organizuje i okuplja ovlašćene interne revizore u javnom sektoru zemalja Zapadnog Balkana i Evropske unije radi razvoja i unapređenja profesije interne revizije u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima.
- da promoviše praksu interne revizije u regionu Zapadnog Balkana u cilju blagovremene pripreme zemalja kandidata za pristupanje Evropskoj uniji kroz kontinuiranu stručnu obuku i specifične treninge kako bi interna revizija obezbedila dodatnu vrednost kroz preporuke i stručna mišljenja o upravljačkim i kontrolnim sistemima u skladu sa načelima pouzdanog i delotvornog finansijskog upravljanja.
- da pripremi internih revizora u javnom sektoru kroz seminare, radionice i razne skupove, za poslove interne revizije u procesu pridruživanja, a kasnije i punopravnom članstvu Republike Srbije u Evropsku uniju u skladu sa regulativama i procedurama koje sprovodi Internal Audit Service – European Commission, koji ima funkciju davanja nezavisnih saveta, mišljenja i preporuke o kvalitetu i funkcionisanju sistema unutrašnje kontrole unutar Komisije, agencija EU i drugih autonomnih tela.

UČESNICI PANEL DISKUSIJE:

Ana Simonović, ovlašćeni interni revizor u javnom sektoru

Zaposlena u Centralnoj jedinici za harmonizaciju Ministarstva finansija Republike Srbije i zadužena je za praćenje pregovaračkog Poglavlja 32 – Finansijski nadzor i koordinaciju aktivnosti iz oblasti finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije. Višegodišnje iskustvo u uspostavljanju i primeni IFKJ i upravljanju projektima iz EU fondova. Predavač na obukama iz oblasti finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije koje organizuje Centralna jedinica za harmonizaciju Ministarstva finansija Republike Srbije i mentor kandidatima za praktičnu obuku za polaganje ispita za OIR.

Njegoš Pavlović, magistar ekonomskih nauka, ovlašćeni interni revizor u javnom sektoru

Direktor Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine. Višegodišnje iskustvo u oblasti PIFC-a u javnom sektoru. Učestvovao u realizaciji projekata iz oblasti javnih finansija koji su finansirani od Svetske banke i Evropske unije, kao što su Projekat SITAP, Projekat PIFC, Projekat SPFM... Član više ekspertskih radnih grupa u javnom sektoru Bosne i Hercegovine za izradu dokumenata iz oblasti interne revizije za javni sektor Bosne i Hercegovine.

Minas Trubljanin, nacionalni i međunarodni ovlašćeni interni revizor u javnom sektoru, sertifikovani državni revizor

Generalni direktor Direktorata za centralnu harmonizaciju i razvoj internih kontrola u Ministarstvu finansija Crne Gore. Od januara 2023. godine rukovodi Direktoratom u Ministarstvu finansija Crne Gore koji obuhvata širok spektar oblasti koje su mu u nadležnosti, a koje uključuju: harmonizaciju i razvoj upravljanja i razvoja internih kontrola u javnom sektoru, harmonizaciju i razvoj interne revizije u javnom sektoru, računovodstvo i revizija, nadzor nad društvima za reviziju kao i procena, monitoring i izveštavanje o fiskalnim rizicima javnih preduzeća i privrednih društava u većinskom državnom vlasništvu. Istovremeno je i predsednik Saveta za reviziju koji kao nezavisno Vladino telo ima značajnu ulogu u praćenju i unapređenju revizorske prakse u Crnoj Gori. Takođe, je šef pregovaračkog tima za predpristupne pregovore Crne Gore sa Evropskom unijom u okviru pregovaračkog Poglavlja 32 – Finansijski nadzor. Pre stupanja na funkciju generalnog direktora, radio je na poslovima internog revizora u Upravi za državnu imovinu i zatim Ministarstvu finansija. Nakon obavljanja poslova internog revizora, duže od 7 godina radio je kao ovlašćeni revizor u Revizorskom telu Crne Gore u kojem je određeni vremenski period rukovodio Odeljenjem za reviziju programa zapošljavanje, obrazovanje, socijalne politike i promocija rodne ravnopravnosti. Učesnik je brojnih regionalnih i međunarodnih konferencija na raznorazne teme koje su mu tokom karijere bile u fokusu interesovanja.

Davor Kozina, ovlašćeni državni i ovlašćeni interni revizor u javnom sektoru
Zaposlen u Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija Republike Hrvatske od 2005. godine na mestu rukovodioca zaduženog za koordinaciju razvoja sistema internih kontrola (FMC) u javnom sektoru. Područje njegovog rada uključuje izradu strategija, zakona i podzakonskih akata iz područja sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru (finansijsko upravljanje i kontrola i interna revizija), izradu metodologije rada, priručnika i smernica, izradu izveštaja i različitih analiza, obavljanje provere kvalitete FMC u subjektima javnog sektora i kontrole kvalitete jedinica interne revizije. Uz sistem PIFC-a, njegova temeljna područja ekspertize su strateško planiranje, upravljanje rizicima, fiskalna odgovornost, antikorupcijski mehanizmi itd. Devet godina radio je u Državnom uredu za reviziju kao ovlašćeni državni revizor. Od 2005. godine učestvovao je kao član radne grupe za Poglavlje 32 u pregovaračkom procesu sa Evropskom komisijom. Takođe, ima bogato iskustvo u međunarodnim EU projektima u zemljama regiona (Severna Makedonija, Republika Srbija, Crna Gora, Albanija), gde je učestvovao kao rukovodilac projekta, rukovodilac komponente u području PIFC-a i kao ekspert. Posедуje bogato iskustvo u pripremi programa stručnog usavršavanja i sprovođenju obuka za rukovodioce subjekata javnog sektora, menadžere, interne revizore i zaposlene u finansijama.

MODERATORI PANEL DISKUSIJE:

Milena Milojević, ovlašćeni interni revizor KOR i javni sektor, sertifikovani trener za obuku internih revizora – CFRR, Sertifikovani istražitelj prevara – Međunarodna asocijacija istražitelja prevara ACFE, sertifikovani specijalista za sprečavanje pranja novca – Međunarodna asocijacija ACAMS

V.D. direktora Kancelarije za reviziju sistema upravljanja sredstvima Evropske unije Vlade Republike Srbije. Predavač na brojnim međunarodnim i nacionalnim konferencijama strukovnih udruženja, učesnik panela, okruglih stolova i diskusija na teme: interne revizije u javnom sektoru, interne finansijske kontrole, rizika, etike, nepravilnosti i prevara. Ko-mentor na međunarodnom programu sertifikacije za istražitelje prevara pri Ambasadi SAD, U.S. Department of Justice – OPDAT.

Nemanja Radović, master ekonomista

Direktor i vlasnik konsultantske kompanije SEVOI Financial Consulting. Višegodišnje iskustvo u izradi dokumentacije i implementaciji sistema finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru Republike Srbije. Osnivač i zastupnik Međunarodnog udruženja ovlašćenih internih revizora u javnom sektoru EUIAPS.

Međunarodno udruženje ovlašćenih internih revizora u javnom sektoru EUIAPS i SEVOI Financial Consulting inicirali su i organizovali međunarodni seminar na temu: „*Stepen razvoja finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije u Republici Srbiji i regionu*“, koji se održao u periodu od 12. do 15. novembra 2024, na Zlatiboru. Poseban značaj pomenutog skupa imao je interaktivni panel koji je bio posvećen analizi dobijenih ocena u izveštajima o napretku koji godišnje sprovodi Evropska komisija, kao i o koracima koje je potrebno sprovesti kako bi se približili željenom stepenu implementacije zahteva za zatvaranje Poglavlja 32. Eksperti iz Republike Hrvatske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Republike Srbije izneli svoja mišljenja i stavove i razmenili iskustva međusobno, kao i sa učesnicima seminara.

Cilj panela je da kao struka doprinesemo boljitku u oblasti interne finansijske kontrole u našim državama, da određenim zaključcima damo smernice ka potencijalnom napretku, da utvrdimo i gde su nam slabosti i kako da ih prevaziđemo, da ujedno od kolega iz zemlje članice čujemo šta je bio „ključ“ za uspeh kod zatvaranja Poglavlja 32.

U izveštajima o napretku (2024), za Republiku Srbiju, Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu, izdatim od strane Evropske komisije, u okviru klastera 1, oblast Finansijska kontrola – Poglavlje 32, sve tri zemlje su postigle umereni nivo pripremljenosti i ograničeni napredak u sprovođenju strategije unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru.

Centralna jedinica za harmonizaciju redovno prati sprovođenje preporuka evropske komisije iz Izveštaja o napretku iz kog razloga su predstavnici CJH iz četiri zemlje podelili svoja iskustva na panelu.

Za sve tri zemlje koncept upravljačke odgovornosti istaknut je kao prioritet među preporukama Evropske komisije, sve kolege da prilikom izlaganja dali su kratak osvrt na navedenu preporuku.

Kao jedan od najtežih zadataka za zatvaranje Poglavlja 32 kolega iz Republike Hrvatske upravo je istakao uvođenje i primenu koncepta upravljačke odgovornosti i upravljanja rizicima. Ključni problem u navedenom segmentu u postupku pristupanja bio je zahtev Evropske komisije da se sa nekadašnjeg centralizovanog nivoa upravljanja pređe na sistem delegirane odgovornosti i na rezon razmišljanja prilikom donošenja odluka poput onog u privatnom sektoru. Sa opisa poslovnih procesa, ciljeva i rizika prepoznatih u njima prešlo se na vezu sa strateškim ciljevima i programskim budžetom, u čemu je i bila suština. Adekvatne smernice i alati su doneti kao pomoć za implementaciju modela Finansijskog upravljanja i kontrole, radilo se na podizanju svesti na najvišem upravljačkom nivou, doneta je obaveza potpisivanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti, sistem za prijavu i izveštavanje o nepravilnostima je uspostavljen, što je sve u periodu od 2005. godine do momenta pristupanja doprinelo da se svi zahtevi i kriterijumi za zatvaranje Poglavlja 32 ispune. Digitalizacija se smatra prostorom na kome se može dodatno ostvariti efekat kod uspešne implementacije sistema finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije.

Kod ostalih učesnika panela istaknuto je da se intenzivno radi na podizanju svesti o značaju primene koncepta upravljačke odgovornosti, u tom smislu organizuju se obuke, radi na materijalima i smernicama, formirane su radne grupe koje imaju u sastavu najznačajnije institucije iz javnog sektora kako bi se potvrdilo da su namere da se dođe do pomaka veoma ozbiljne.

Kapacitet internih revizora u javnom sektoru u odnosu na projektovani kriterijum u Republici Srbiji okupirao je pažnju Centralne jedinice za harmonizaciju, donet je novi Pravilnik koji ima za cilj da poveća obuhvat i pokrivenost korisnika funkcijom interne revizije ali se puni efekti promena očekuju tek u narednom periodu. Navedeni kapacitet kod Crne Gore i Bosne i Hercegovine ocenjen je kao zadovoljavajući.

Ključni pojam panela je SINERGIJA, među pojedincima, institucijama, sa Centralnom jedinicom za harmonizaciju, internim i državnim revizorima, udruženjima, na nacionalnom i regionalnom nivou. Nesumnjivo ćemo postići pomake ukoliko primenimo bar deo odslušanog sa navedenog seminara i panela.

Ukoliko ste zainteresovani za detalje, događaj je snimljen i dostupan na linku: <https://www.youtube.com/watch?v=xZW66jT8iXM&t=19s>, a svakako će dobro poslužiti i biti od koristi svima u javnom sektoru radi efektivnije implementacije sistema finansijskog upravljanja i kontrole, upravljanja nepravilnostima kao sastavnog dela finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije.

